1962
ଅଗଷ୍ଟ 22

ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ

ବନାମ

ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର, କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ରଘୁବର ଦୟାଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା-ସନ୍ଦର୍ଭିତ ଚୁକ୍ତି - ବିଚାରକୁ ବେଆଇନ ବୋଲି ଦର୍ଶାଗଲା- ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତା - ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲାର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି-ସରକାରୀ ନୀତି - ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ 1872 (1872 ର 9), ଧାରା 23 ।

ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 15,1942 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଭାଗିଦାରୀରେ ଚାଲୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଆୟ -ବ୍ୟୟ ହିସାବ ତିଆରି କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଲାଭ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଲାଭକୁ ଭାଗ କରିବା ସମୟରେ ବିବାଦ ଉପୁଜିଥିଲା ଯେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ ଦାବି କରୁଥିବାବେଳେ ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ପରିମାଣକୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧା ଅଧା ଭାଗ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ପରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମେତ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 107 ଏବଂ 120-B ସହିତ ଧାରା 420, 465, 468 ଏବଂ 477 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲଗାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ଯେ ଚତୁର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସହ ଲାଭକୁ ସମାନ ଭାବେ ବାଣ୍ଟିବାର ଅଧିକାରୀ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭାଗିଦାରୀର ହିସାବକୁ ଜାଲିଆତି ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ଆଦେଶିକ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥିଲା । ସେହି ତାରିଖରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏକ ବୁଝାମଣା କରିଥିଲେ ଯାହା ଅଧୀନରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିବାଦକୁ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ତାଙ୍କ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ରାଜି ହେବା ପରେ ଜଣେ ନାମିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବ । ତଦନୁସାରେ, ତାଙ୍କ ମାମଲାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ ବନାମ ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଦାଲତକୁ ସୂଚନା ଦେବାରୁ ଅଭିଯୋଗ ଖାରଜ ହେବା ପରେ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଚୁକ୍ତିନାମା ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଠିକ୍ ସମୟରେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥି ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ଡିକ୍ରି ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଏହି ଆଧାରରେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ବେଆଇନ ଥିଲା କାରଣ ଏହା ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ମକଦ୍ଦମା ନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଥିଲା ଯାହା ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ତେଣୁ, ଚୁକ୍ତିନାମା ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧିନିୟମ,1872 ର ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ଅବୈଧ ଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଡିସେମ୍ବର 30,1943ରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପାଦିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ,1872ର ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ଅବୈଧ ଥିଲା, କାରଣ ଏହାର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧୀ ଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଭବାନୀପୁର ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ଶ୍ରୀମତୀ ଦୁର୍ଗେଶ ନନ୍ଦିନୀ ଦାସି, ଏ. ଆଇ. ଆର୍. 1941 ପି. ସି. 95, କାମିନୀ କୁମାର ବସୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବୀରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବସୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, ଏଲ. ଆର. 57 ଆଇ. ଏ. 117 ଏବଂ ସୁଧୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବନାମ ଗଣେଶ ଚନ୍ଦ୍ର (1939) / କଲ୍ 241 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା : 1957 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 494 ଏବଂ 495।

1949 ର ବିବିଧ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 25 ଏବଂ 26 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମାର୍ଚ୍ଚ 5,1954 ର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରୀରୁ ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଟି. ଭି. ଆର୍. ଟାଟାଚାରୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ *ଏମ୍. ଏସ୍. କେ. ଶାସ୍ତ୍ରୀ ।*

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

1962 ଅଗଷ୍ଟ 22 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଦୁଇଟି ଆବେଦନରେ ଯେଉଁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ତାହା ହେଉଛି 30 ଡିସେମ୍ବର, 1943 ରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଚାରି ଜଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍ଗୁଡା ନରସିଂହମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ମୁଚାଲିକା (ପ୍ରସଙ୍ଗ ଚୁକ୍ତି) ଅବୈଧ କି କାରଣ ଏହାର ବିଚାର ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ 23 ଅନୁଯାୟୀ ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲା । ଉଭୟ ବିଚାର କରୁଥିବା ଅଦାଲତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ନକାରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି, ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ, ଯିଏ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 133 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ ଏହି ଅଦାଲତକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଉପସଂହାର ଆଇନର ବିରୋଧୀ ।

ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ପାର୍ଲାକିମେଡ଼ି ସଂସ୍ଥାନମ୍ ଚାଉଳ ଏବଂ ତୈଳ କାରଖାନାକୁ 1941 ରୁ 1944 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ 9 ଡିସେମ୍ବର, 1940 ରେ ଏକ ଲିଜ୍ ଦଲିଲ୍ ଅଧୀନରେ ଏକ ଲିଜ୍ ନେଇଥିଲେ । ଦେବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିବା ଭଡ଼ା ଥିଲା ବାର୍ଷିକ 7000 ଟଙ୍କା । ମିଲର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ସହିତ ଛଅ ଜଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ଭାଗିଦାରୀରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଭାଗିଦାରୀ ଧାନ ପେଷିବା ଏବଂ ଚିନାବାଦାମରୁ ତୈଳ ବାହାର କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ଧାନ ଏବଂ ଚିନାବାଦାମର ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କ ଛଅ ଜଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚାରି ଜଣଙ୍କୁ ଧାନ ପେଷିବା ଏବଂ ଚିନାବାଦାମରୁ ତୈଳ ବାହାର କରିବା ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା IV, ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ ଥିଲେ । ଏହି ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରାୟ 14 ମାସ ଧରି ମାର୍ଚ୍ଚ, 1942 ର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିଲା । ତା 'ପରେ ଦୁଇ ଅଂଶୀଦାର ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟରୁ ଅବସର ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଲାଭରୁ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ନେଇଯାଇଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନି ଅଂଶୀଦାର କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ; ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ 0. 7. 3 ଭାଗ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ପାଖରେ 0.6.9 ଭାଗ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4 ର 0.2.0 ଭାଗ ଭାଗ ଥିଲା । ଏହିପରି,

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ ବନାମ ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ଭାଗିଦାରୀ, ବାସ୍ତବରେ, ପାଞ୍ଚ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଯେଉଁଥିରେ ଉତ୍ତରଦାତା 1 ଏବଂ 4 ଙ୍କର ମିଳିତ ଭାବରେ 0.2.0 ଭାଗ ପାଇଁ ହକଦାର ରହିଛି । ଏହି ସହଭାଗୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଭାଗିଦାରୀ କାରବାର 1942 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 15 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସେତେବେଳେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ହିସାବ ତିଆରି କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଲାଭ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ଦାବିର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଭାଗିଦାରୀ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ହିସାବ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଲାଭ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ନିଜ ନିଜ ଅର୍ଥରାଶି ନେଇଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4ଙ୍କ ପାଇଁ ବକେୟା ଅର୍ଥରାଶି ଦାବି କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ କି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4 ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ତାଙ୍କ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟରେ ଅଧା ଏବଂ ଅଧା ଭାଗ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ର ଭାଗକୁ ନେଇ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ।

ଏହାପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମେତ ଛଅ ଜଣଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଯୁଗ୍ମ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ଏକ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଅଭିଯୋଗରେ ସେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଛଅ ଜଣ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 420,465,468 ଏବଂ 477 ସହିତ ଧାରା 107 ଏବଂ 120-ବି ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲଗାଯାଇଥିବା ଏପରି ଅଭିଯୋଗର ଆଧାର ହେଉଛି ଯେ ଭାଗିଦାରୀର ହିସାବଗୁଡିକ ଜାଲିଆତି ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4 ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ ଲାଭକୁ ସମାନ ଭାବରେ ଅଂଶୀଦାର କରିବାକୁ ହକଦାର । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିଚାଳିତ ଦୁଇଟି ବ୍ୟବସାୟର ହିସାବ-ପୁସ୍ତକର ଏକ କୋରଖ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗକୁ 1943 ର ଅପରାଧିକ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 139 ଭାବରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି ହେବା ପରେ ଏବଂ କିଛି ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବା ପରେ, ଏହା ଡିସେମ୍ବର 30,1943 କୁ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି
ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା (ପ୍ରଦର୍ଶ 1) କରିଥିଲେ ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦକୁ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିକଟକୁ ପଠାଇବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ଯେତେବେଳେ ସେହି ତାରିଖରେ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଡକାଯାଇଥିଲା, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ମାମଲାଟିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଅଭିଯୋଗକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାଗଜକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହା ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ରେକର୍ଡ କରିବା ପରେ, ସେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 14,1946 ରେ ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏକ ତରଫା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବିଚାରକାଳ ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ (1944 ର ଏମ୍. ଜେ. ସି. ସଂଖ୍ୟା 34) ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ 5 ଏବଂ 11 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଅସଦାଚରଣ ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଅଧସ୍ତନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ବିଚାରଣ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନକୁ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ (ସଂଶୋଧିତ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1946 ର ସି. ଆର. 78), କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ମାର୍ଚ୍ଚ 26,1949 ରେ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପୁନଃ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ ବିଚାରଧିନ ଥିବା ବେଳେ, ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 14,1946 ରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହିପରି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଘୋଷଣା ହେଲା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1, ଡିସେମ୍ବର 10,1946 ରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଅଧସ୍ତନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ, (1946 ର ଏମଜେସି ସଂଖ୍ୟା 105) ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ଏବଂ 30 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଡିକ୍ରି ପାସ୍ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ 1947 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 14 ତାରିଖରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33 ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ (1947 ମସିହାର ଏମ୍. ଜେ. ସି. ସଂଖ୍ୟା 8) ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ଉଭୟ ଆବେଦନରେ, ସନ୍ଦର୍ଭ ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷକୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା, ଆବେଦନକାରୀ ଅନେକ ଆଧାରରେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ରଦ୍ଦ କରିବାଲାଗି ଦାବି କରିଥିଲେ , ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଥିଲା ଯେ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ 23 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି ଅବୈଧ ଥିଲା । ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଡିକ୍ରି ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଉଠାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଯୁକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅବୈଧ ଥିଲା;କିନ୍ତୁ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଆମେ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି ଅବୈଧ ବୋଲି ବିରୋଧ କରିବାରେ ଠିକ୍ ଅଛନ୍ତି ।

ଧାରା 23 ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚୁକ୍ତି ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଚାର ବେଆଇନ, ତାହା ଅସିଦ୍ଧ, ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ବିଚାର ବିଧି ସମ୍ମତ ଅଟେ, ଯଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏହା ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧ କରେ । ଅଭିଯୋଗକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ରାଜିନାମା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ ନାହିଁ ଯେ ଏହିପରି ରାଜିନାମା ପାଇଁ ବିଚାର ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧୀ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ଅପରାଧିକ ଆଇନର ଯାନ୍ତ୍ରିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଜବରଦସ୍ତ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ସେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କୁ ଏକ ଚୁକ୍ତି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ଚୁକ୍ତି ଅବୈଧ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ କାରଣ ଏହାର ବିଚାର ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧ କରେ । ଭାରତୀୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ଅପରାଧକୁ ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, କେତେକ ପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାଧାନଯୋଗ୍ୟ, କେତେକ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁମତି ସହିତ ସମାଧାନଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ କେତେକ ଅଣ-ସମାଧାନଯୋଗ୍ୟ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ ଆଧାର ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ,

ଆମେ ଏକ ମାମଲା ଉପରେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେଉଁଠାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବିଚାର ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ କରିଛନ୍ତି I ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ମାମଲା ପ୍ରମାଣ କରନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଆମେ ପରେ ବିଚାର କରିବୁ; କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ସନ୍ଦେହରେ ନାହିଁ I ଯଦି ଏହା ଦର୍ଶାଯାଏ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର ବିଚାର ପାଇଁ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଥିଲା, ତେବେ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆକର୍ଷିତ ହେବ I ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନୀତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ I ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ହୋଇଛି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ଅପରାଧିକ ଆଇନର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଥରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେବା ପରେ, ଏହା ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତ ନିଜେ ଅଭିଯୋଗର ମୁକାବିଲା କରିବ ଏବଂ ଅପରାଧ ପ୍ରକୃତରେ ଘଟିଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବ I ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଅପରାଧିକ ନ୍ୟାୟାଳୟର ହାତରୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଘରୋଇ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ I ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ସହିତ ଆଗକୁ ନ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଏ, ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରାଯାଏ, ବାସ୍ତବରେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଦର କଷାକଷି ପ୍ରତିବାଦରେ ଚୁକ୍ତିର ବିଚାର ସେ ଅଭିଯୋଗର ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ଯାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଯାଇଛି କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେବାକୁ ବାଧ କରାଯାଇଛି I ଯେପରି ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଖାର୍ଜୀ, *ସୁଧୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବନାମ ଗଣେଶ ଚନ୍ଦ୍ର*(¹) ମାମଲାରେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି, "କୌଣସି ବିଚାରାଳୟ ଏପରି ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା ଆଇନର ପ୍ରଶାସନକୁ ବିଚାରପତିଙ୍କ ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହାତରେ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ I "ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରମାଣ କରନ୍ତି ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର ବିଚାର ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗର ମକଦ୍ଦମା ନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଥିଲା, ତେବେ ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରିବ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଚୁକ୍ତି ଆଇନରେ ଅବୈଧ ହେବ I

(¹)[1939] I Cal. 241,250

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲର ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । *ଭବାନୀପୁର ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ ବନାମ* ଶ୍ରୀମତୀ *ଦୁର୍ଗେଶ ନନ୍ଦିନୀ ଦାସୀ (¹)* ମାମଲାରେ ଲର୍ଡ ଆଟକିନ *ମତ ଦେଇଛନ୍ତି* ଯେ "ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇଁ ବିଚାର ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଜିଦ୍ କରିବା ଘରୋଇ ମକଦ୍ଦମାର ଅଧିକାରର ଗୁରୁତର ଅପବ୍ୟବହାର ଅଟେ । ଯେଉଁ ନାଗରିକ ଫୌଜଦାରୀ ଆଇନର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି, ସେ ନ୍ୟାୟର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ ଏହା କରିବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ନିଜର ଲାଭ ଖୋଜିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।"ରାଜିନାମା ପାଇଁ ବିଚାର ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧୀ କି ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ମୁକାବିଲା କରିବା ସମୟରେ, ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ଯେ ଯେଉଁ ଋଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେଆଇନ ବିଚାର ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଛି ତାହା ବାସ୍ତବ ଥିଲା, କିମ୍ବା ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ଯେ ବାସ୍ତବରେ ଏକ ଅପରାଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ହେଉଛି "ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ଜଣେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ପ୍ରତିବଦଳରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଆଂଶିକ ବିନିମୟରେ ମକଦ୍ଦମା ଚଳାଇବା କିମ୍ବା ମକଦ୍ଦମା ଜାରି ନ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶୃତି ଦେଉଛି ।"ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବନ୍ଧକ ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବିଚାରର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବନ୍ଧକ ବଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ଦ୍ୱାରା ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବନ୍ଧକ ବଣ୍ଡ ଅବୈଧ ଥିଲା । ବନ୍ଧକ ବଣ୍ଡ ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ଋଣ ବାସ୍ତବ ଥିଲା ବୋଲି ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ମୁକାବିଲା କରିବା ସମୟରେ,ନ୍ୟାୟାଧୀଶମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଋଣର ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ଅସିଦ୍ଧ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ କାରଣ ଋଣ ବାସ୍ତବ କି ନୁହେଁ, ବନ୍ଧକ ଏକ ବିଚାର ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧୀ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ବେଆଇନ ଏବଂ ଆସିଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା ।

କାମିନୀ କୁମାର ବସୁ ବନାମ ବିରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବସୁ (¹)ମାମଲାରେ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶମାନେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ "ଯଦି ଏହା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ 'ଏକରାର-ନାମା' ର ଏକ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶବ୍ଦ, ଯେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ

(¹) A.I.R. 1941 P.C. 95
(¹)[1930] L.R. 57 I.A. 117

ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ, ରାୟ ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତି ଆଧାରରେ ବେଆଇନ, ଏବଂ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ଏକରନାମା, ତେଣୁ, ଅପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ, ଏବଂ ଏହା ଆଇନରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏହିପରି ହେବ ।"ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଚୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଦିନକ ପରେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବୁଝାମଣା ହୋଇଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଅପରାଧିକ ମାମଲାରୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବେ । ବୋର୍ଡର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ସାର୍ ବିନୋଦ ମିତ୍ତର ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଏଭଳି ମାମଲାରେ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ଯେ ଏହାର ରାୟର ଏକ ଅଂଶ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଥିଲା । ତଥାପି, ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତାକୁ ମହାଭିଯୋଗ କରିଥିବା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରମାଣ ଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେଉଁଥିରୁ ଅନୁମାନ ଜରୁରୀ ଭାବରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେ ବିଚାରର ଅଂଶ ବେଆଇନ ଥିଲା । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମକୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ବିଚାର ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ରଫା ଅଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ।

ଆମେ ପ୍ରଥମେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବୁ । ଏହି ଅଭିଯୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାଗିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ 2 ଅଣା ଅଂଶର ଅଧା ମଧ୍ୟରୁ ଠକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ସହ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା 1 ଙ୍କ ନାମ ସହିତ 4ର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନାମ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଉଭୟ ଚାଉଳ ଏବଂ ତୈଳ ମିଲ୍ ଏବଂ ମିଳିତ ବ୍ୟବସାୟର ହିସାବ ପୁସ୍ତକ ଭୌତିକ ଅଂଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ 4ର୍ଥ ଉତ୍ତରଦାତା ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ କିମ୍ବା ମିଳିତ ଭାବରେ ଦୁଇଟି ଅଣା ଅଂଶର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଅଭିଯୋଗ ଆଧାରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମେତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଧାରା 420,465,468 ଏବଂ 477 ସହିତ ଧାରା 107 ଏବଂ 120 ବି. ଆଇ. ପି. ସି. ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ ଆଧାର ଯେ ଏହି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଦସ୍ତାବିଜର ଆଠଟି ଖଣ୍ଡ ରହିଛି । 2 ଅଣା ଅଂଶ କେବଳ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କର କିମ୍ବା ମିଳିତ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 4 ଙ୍କର ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ଅଧିକୃତ କରିବାକୁ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ; ଏବଂ ଭାଗିଦାରୀର ଲାଭରେ ତାଙ୍କ ଅଂଶ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ର ଦାବି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ସହାୟକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ଚୁକ୍ତିର ଖଣ୍ଡ 5 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ଫାଇଲ୍ ଉପରେ 1943 ର ଅପରାଧିକ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 139 ରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ କିଏ ଏବଂ କେଉଁ ଉପାୟରେ ବହନ କରିବେ ତାହା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ସ୍ଥିର କରିବେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିଲେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ କେବଳ ଭାଗିଦାରୀର ଲାଭରେ ଦୁଇ ଅଣା ଅଂଶକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦାବି କରିବାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେୱାନୀ ବିବାଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ନଥିଲା, ବରଂ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ ବିବାଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସନ୍ତୁ ପ୍ରମାଣଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଯାହା କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ତାହା ଦର୍ଶାଉଛି । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ନିରପେକ୍ଷ ଚିଠାରେ କୌଣସି ଶବ୍ଦକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ କାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଚିଠା ଲେଖାଯାଇଥିଲା ତାହା ସେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ କାରଣ ଏହା ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ତା 'ପରେ ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ପକ୍ଷମାନେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ମୁଚାଲିକା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଏହାକୁ ନେଇ ଫେରୁଥିବା ବେଳେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ମୁଚାଲିକା ବିଷୟରେ ଅପରାଧିକ ଅଦାଲତକୁ ଅବଗତ କରାଇବେ ଏବଂ ଅଦାଲତଙ୍କ ଆଦେଶ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର କୌଣସି ଧାରଣା ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ମୁଚାଲିକା ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯିବା ପରେ ସେ ଏହି ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବେ । ମୁଚାଲିକାକୁ ଦୁଇ ଜଣ ପ୍ରମାଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁମାନେ ଉଭୟ ଏହି ମାମଲାରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ସାକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିବା ଦୁଇ ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସୀତାରାମସ୍ୱାମୀ ଅନ୍ୟତମ । ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଉପ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଦାଲତ କକ୍ଷରେ ଅପରାହ୍ନ ପ୍ରାୟ 1 କିମ୍ବା 2ଟାରେ ଏକାଠି ହୋଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଅପରାଧିକ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ହେବାକୁ ଥିଲା । ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଚାରାଧିନ ଅପରାଧିକ ମାମଲାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଦସ୍ତାବିଜ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ, ଅପରାଧିକ ମାମଲା ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଏହି ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ସେ ଅପରାଧିକ ଅଦାଲତକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ମାମଲା ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ, ମୂଳ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଏହି ସାକ୍ଷୀ ଯିଏ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛନ୍ତି, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଡକାଯାଇଥିବା ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଥିଲେ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ସେ ସେହି ଦିନ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବାକୁ ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତକୁ ଆସିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଉପାନ୍ତ ସାକ୍ଷୀ ଜୟଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସମାନ । ଚୁକ୍ତି ଲେଖାଯିବା ପରେ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତକୁ ତାଙ୍କ ମାମଲା ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥତା ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷ ଅଦାଲତ ବାରଣ୍ଡାରେ ଏକାଠି ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଚୁକ୍ତିର ସଠିକ୍ ନକଲ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ବିଚରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସେମାନଙ୍କ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିବା ଉଚିତ । ଏହି ସାକ୍ଷୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କହିଥିଲେ ଯେ ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ହେବା ପରେ, ବିଚରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷିତ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ହେଉଛନ୍ତି ଅପ୍ପା ରାଓ । ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ସେ ବିଷୟରେ ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଚିଠା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ଖାରଜ ହେବା ପରେ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ଏହା ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଅପବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅପ୍ପା ରାଓ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ବିବୃତି ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଆମେ ପରେ ଏହି ବିବୃତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବୁ ।

ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ମାମଲାର ସମର୍ଥନରେ ଶପଥପାଠରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅପରାଧିକ ମାମଲାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ଏବଂ ଏହା ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବୟାନରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ହେବା ପରେ, ଭାଗିଦାରୀ ପୁସ୍ତକ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମିଳିତ ବ୍ୟବସାୟ ଆଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯଦି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଏ, ତେବେ ସେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କରିବେ । ସେହି ସମୟରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଓକିଲମାନେ ରାଜିନାମାର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସାକ୍ଷୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ କିପରି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅଦାଲତକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ମାମଲା ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଯାହା ପରେ ଅଭିଯୋଗ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା । ତା 'ପରେ ପକ୍ଷମାନେ ବାହାରକୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମା ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଚୁକ୍ତିନାମା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା କାରଣ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ସେ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନ୍ତି ତେବେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବ । ତାହା ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ମାମଲାର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ ଯେ ଚୁକ୍ତିର ବିଚାର ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ମାମଲା ରୁଜୁ ନକରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶୃତି ଥିଲା ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ଦସ୍ତାବିଜଟି ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣରେ ଏହାର ବିପରୀତରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ବିବୃତି ଦେଇନାହାନ୍ତି । ସେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ, କେତେବେଳେ ଏବଂ କେଉଁ ଉପାୟରେ ଚୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ସେ କେବଳ କହିଥିଲେ ଯେ ମାମଲା ଖାରଜ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ପୁନଃବିଚାର ଉପରେ ଆଲୋଚନା ଉଠିଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ

ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯେ ସେ ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତରେ ତାଙ୍କ ମାମଲା ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥତା ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ତା 'ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ ଦୃଢ଼, ସନ୍ତୋଷଜନକ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ, ଯେତେବେଳେ କି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ । ଏପରିକି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଉଠାଇନେବା ଠିକ୍ ପୂର୍ବରୁ ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତ ପରିସରରେ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିଲେ, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ରାଜିନାମାର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ସମୟରେ ଏହାର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହା ଜଣାଥିଲା ଯେ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ଅପରାହ୍ନରେ ହେବ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ପକ୍ଷମାନେ ଏକ ବୁଝାମଣାରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ସାରାଂଶ ଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କୁ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଖାରଜ କରିବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ବିଚାର ନିମନ୍ତେ , ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ବିବାଦକୁ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିକଟକୁ ପଠାଇବାକୁ ରାଜି ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଚିଠା ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା, ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଦସ୍ତାବିଜ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ପ୍ରମାଣରେ ପ୍ରକାଶିତ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ନ ଚଳାଇବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏକ ବିଚାର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥାଇପାରେ ଏବଂ ବିବାଦୀୟ କାରବାର ପାଇଁ ବିଚାର ହୋଇନପାରେ ।

ତା 'ପରେ ପୁଣି ଚୁକ୍ତିର ଖଣ୍ଡ 5 ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ଯେ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ ବନାମ ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ କିଏ ଏବଂ କେଉଁ ଉପାୟରେ ବ୍ୟୟ ବହନ କରିବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ବୁଝାମଣା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଏହା ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ।

ତେବେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏମ୍. ଏସ୍. କେ. ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା କାରଣରୁ ଏହି ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପକ୍ଷମାନେ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ ମାମଲା ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହେବ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଜାମିନରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଏକ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ବିଚରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଏ । ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ହିଁ ସମଗ୍ର ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଏକ ବିଚାର ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ବଢିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ନିଜେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାହାପରେ ପକ୍ଷମାନେ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଚୁକ୍ତିନାମା ଲେଖାଯିବା ସମୟରେ ସେ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ କିଏ ସ୍ମୃତିଲିଖନ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବିଚାର ବ୍ୟତୀତ, ଏପରିକି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଯାହା ଉପରେ ଯୁକ୍ତି ଆଧାରିତ, ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା ଯେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ବିଚରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହି ଦୁଇଟି ପଦକ୍ଷେପ କାରଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବ ଭାବରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ଜଡିତ ଥିଲା, କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ପଦକ୍ଷେପ ଥିଲା ବିଚାରକୁ ନେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ରାଜିନାମାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ଥିଲା । ତେଣୁ, ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ କିପରି ପ୍ରତିହତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ରାଜିନାମାର ବିଚାର ଉତ୍ତରଦାତା

ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କର ତାଙ୍କ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମକଦ୍ଦମା ନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଥିଲା ।

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଉଭୟ ବିଚାର କରୁଥିବା ଅଦାଲତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଅଦାଲତ ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଉଭୟ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହିପରି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କରାଯାଇଥିବା ସମକାଳୀନ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ । କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣକୁ ବିଚାର କରିନାହାନ୍ତି । ଏହାର ଉପସଂହାର ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ବିଚାର ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ 1944 ର ଏମ୍. ଜେ. ସି. 34 ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିବାରୁ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରିଛି, ଏବଂ ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଏକ ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଆମ ମତରେ ଏହି ସମାଲୋଚନା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ । ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମର କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଥାନ୍ତେ କି ନାହିଁ ତାହା ଏକ ଭିନ୍ନ ବିଷୟ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଅସଦାଚରଣ ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିବାରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୋଷ ଖୋଜିବା ଭୁଲ ହେବ । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଅସଦାଚରଣ ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହଟାଇବାକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତେ, ତେବେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ରାଜିନାମା ନିଜେ ଅବୈଧ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରିବା ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ ହୋଇନଥାନ୍ତା । ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅନ୍ୟଥା ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଫଳତା ଆବେଦନକାରୀ ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରମାଣର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ବିଚାର ନକରି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ତାହା ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାରେ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟ ବିଚାର ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ତାହା ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଆପ୍ପା ରାଓ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା

1962
ଭି. ନରସିଂହ ରାଜୁ
ବନାମ
ଭି. ଗୁରୁମୂର୍ତ୍ତି ରାଜୁ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର

ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଅପରାଧିକ ମାମଲାରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭାବିଲେ ଯେ ଆପ୍ପା ରାଓଙ୍କ ଏହି ପୂର୍ବ ବିବୃତି ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର କଥନ ସହିତ ଏତେ ଅସଙ୍ଗତ ଯେ କେବଳ ସେହି କାରଣରୁ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ମତ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଭୁଲ ଅଟେ।ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅପ୍ପା ରାଓ ଯାହା କହିଥିଲେ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ତାଙ୍କ ବୟାନ ତଥା ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସଂଗତ । ଆଇନରେ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ବିଚରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କେବଳ ସେତେବେଳେ କରାଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଖାରଜ ହେବା ପରେ ଏହା ଘଟିଥିଲା । ତାହା ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କଥନ ଅଟେ । ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କଥନର ଅନ୍ୟ ଅଂଶ ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା ସହିତ ଜଡିତ ଅଟେ ଯାହା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର ଗଠନ, ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଏହାର ଅନ୍ତିମ ରୂପରେଖ ଯାହା ସବୁ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଶୁଣାଣି ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମସ୍ତ ସାକ୍ଷୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଚିଠାଟି ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଖାରଜ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଚୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯାହା ଅପ୍ପା ରାଓଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ବର୍ତ୍ତମାନର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅତୀତ ବିବୃତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଗୁରୁତର ଅସଙ୍ଗତି ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଥିଲେ, ତାହା କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତି ନୁହେଁ । ଏହା ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତା ପ୍ରତି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆପତ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣକୁ ଯତ୍ନର ସହ ଯାଞ୍ଚ କରିନଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟରେ ଏହି ଦୁର୍ବଳତା କାରଣରୁ ଆମେ ନିଜେ ପ୍ରମାଣ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଭାବିଲୁ । ଉକ୍ତ ପ୍ରମାଣ, ଆମ ମତରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କରେ ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଡିସେମ୍ବର 30,1943 ରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ଅବୈଧ, କାରଣ ଏହାର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତିର ବିରୋଧୀ ଥିଲା ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଦୁଇଟି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 (1946ର ଏମ୍. ଜେ. ସି. 105)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ଫଏସଲା ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ (1947ର ଏମ୍. ଜେ. ସି. ସଂଖ୍ୟା 8)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଆବେଦନକାରୀ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଠାରୁ ତାଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଗୋଟିଏ ସେଟ୍ ଶୁଣାଣି ଦେୟ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ସ୍ୱିଡିଲ୍ ନାୟକ,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।